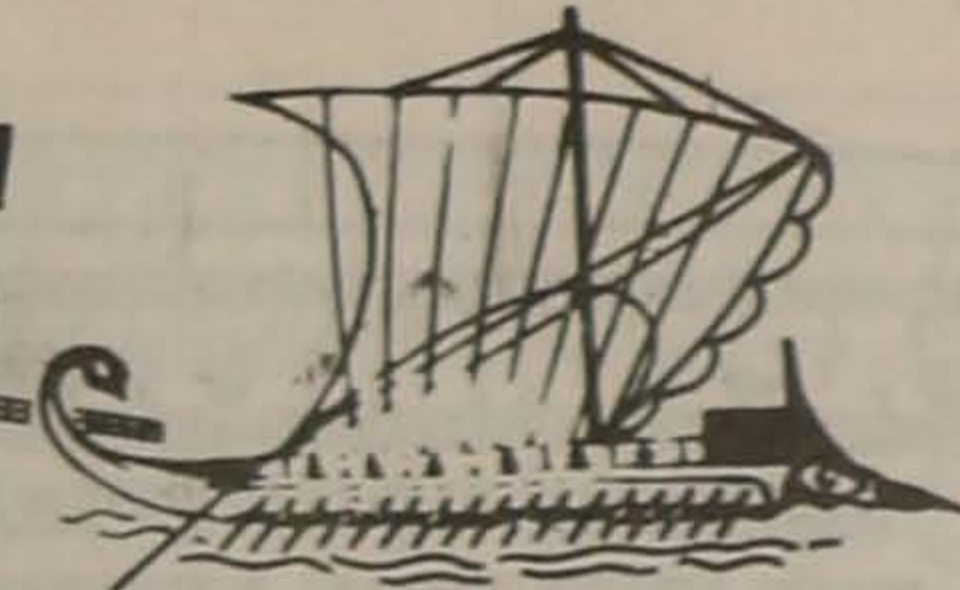

ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ

ΚΑΛΑΝΤΑΡΤΣ 1993 (ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ)

ΜΗΝΙΑΙΟ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ Έτος 50 Αρ. Φύλλου 49

ΜΙΑ ΤΕΤΡΑΕΤΙΑ

Επιτυχής ο αποκριάτικος χορός της Ευξεινού Λέσχης Βέροιας

Ο ΠΟΝΤΟΣ ΖΕΙ!

του κ. Ανδρέα Ελ. Ταταρίδη

Όταν εδώ και τέσσερα χρόνια εκδόθηκε το πρώτο φύλλο του "Αργοναύτη" ήγουν εκείνοι που πίστευαν πως θα κατόρθωνε η νέα αυτή εφημερίδα να αποφυγεί τη μοίρα τόσων άλλων εφημερίδων εξ ίσου συμπληρών και εξ ίσου χροσίων, που κυκλοφόρησαν ενωρίτερα.

Και ήταν δικαιολογημένη η επικύφαση οδών, γιατί είναι δύσκολο - πολύ δύσκολο - να μπορείς να ζήσεις μία εφημερίδα, που περιορίζεται μόνο να υπηρετήσει την παράδοση και μάλιστα σε τοπικό επίπεδο. Κι ακόμα η επικύφαση γίνεται πιο δικαιολογημένη όταν αναλογιστούμε ότι την υπευθυνότητα της σύνταξης ανέλαβαν άνθρωποι ερασιτέχνες της γραφής, χωρίς οικονομικό ή άλλο σφέλη.

Κίνητρο τους Η ασήγαστη νοσταλγία στην ποταμική παράδοση και το μεράκι.

Όλα αυτά ανέτρεψαν τα εμπόδια και τις δυσκολίες, ώστε με τη βοήθεια του θεού ο "Αργοναύτης" με το παρόν φύλλο του ν' ανοίγει την πύλη του πέμπτου έτους της κυκλοφορίας του, χωρίς να παρεκκλίνει από τη γραμμή πλεύσης του που τάχθηκε ν' ακολουθήσει.

Τα συνοισθήματα που μας κατέχουν τη στιγμή αυτή, κατά την οποία στέλλουμε στο πει-

στηρίο το 49 αυτό τυπογραφικό φύλλο του πέμπτου έτους είναι πολλή και ποικίλη

Ανάμεσά τους, πρωτανεύει το αίσθημα της ευγνωμοσύνης προς το θεό και τη Μεγαλόκληρη Παναγία μας Σουμελά, διότι εκορήγησαν δύναμη στους συνεργάτες μας και σε μας, για την απρόσκοπτη εκτέλεση του δυσχερούς έργου που αναθέσαμε για τη διαφύλαξη της παράδοσης και της ιστορίας του Πόντου, του εξαιρετού εκείνου τμήματος του Ανατολικού Ελληνισμού.

Αλλά θερμά είναι και τα αισθήματα ευγνωμοσύνης της Διοίκησης της Ευξεινού Λέσχης Βέροιας προς τους προσφιλείς φίλους και συνεργάτες του "Αργοναύτη", τους τακτικούς και εκτάκτους, γνωστούς και αγνώστους, οι οποίοι προσέφεραν την πνευματική τους καρπολογία για τις σελίδες της εφημερί-

δας επί τέσσερα χρόνια. Ακόμα θερμές είναι οι ευχαριστίες και προς τους αναγνώστες του "Αργοναύτη", οι οποίοι δυνάμωσαν τη φωνή του, ώστε να ακούεται και πέρα από τους ωκεανούς.

Η συναίσθηση της ευθύνης μας και η ανάγκη να εκπληρώσουμε το καθήκον μας ακόμα καλύτερα απέναντα των συμπατριωτών μας, μας υποχρεώνει να ζητήσουμε για το βαρύ, αλλά ωραίο αυτό έργο την ηθική αρωγή και την πνευματική συνεργασία οδών των αναγνωστών του "Αργοναύτη".

Ευχαριστούμε οδους και δίνουμε την υπόσχεση ότι θα καταβάλουμε κάθε δυνατή προσπάθεια, μέσα στα πλαίσια των δυνατοτήτων μας, χωρίς παρεκκλίσεις από τη γραμμή την οποία προ τετραετίας είχαμε χαράξει, για τη βελτίωση του αγαπητού "Αργοναύτη".

Ο θεός βοηθός.

Καλαντάρτς 1993

Η σύνταξη του "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ"

Μεγάλη επιτυχία σημείωσε και φέτος ο αποκριάτικος χορός της Ε.Λ.Β. που έγινε στο κοσμητικό κέντρο "Ακρόπολις" την Κυριακή 28 Φεβρουαρίου 1993. Κατάμεστη η αίθουσα του κέντρου.

Το πρόγραμμα της εκδήλωσης παρουσίασε ο χαρισματικός Ξενοφών Σοφριανίδης με απόλυτη επιτυχία. Στην αρχή προήγαγε την εκδήλωση ο πρόεδρος του Δ.Σ. κ. Γιάννης Μιχαηλίδης τονίζοντας ιδιαίτερα το μεγάλο στόχο της ΕΛΒ, που είναι η ανέγερση του Πνευματικού Κέντρου.

Ακολούθησε στη συνέχεια μέσω σε ατμόσφαιρα ζεστασιάς και κεφιάς το καλλιτεχνικό πρόγραμμα με δημιουργούς τον Αρχιμήδη Γεωργιάδη, το Χρήστο Ραμλίκιο με τη σύζυγό του Σοφία, το Λάζαρο Σιδηρόπουλο και το Πάργιο Τσάραλο.

Αξίζει να σημειωθεί ότι, συμμετοχή στο πρόγραμμα είχε και το μικρό χορευτικό, το οποίο με τις οδηγίες του χοροδιδασκάλου κ. Μιχάλη Σουμειλίδη, ε-

μνήμισε θαυμάσια παραδοσιακούς χορούς.

Τέλος, θα πρέπει να ειπωθεί ότι, η Παλαιόφωρος αγορά είχε κι αυτή την αναμενόμενη επιτυχία, όπως συμβαίνει κάθε φορά στους χορούς της ΕΛΒ.

Την εντυπωσιακή αυτή ποταμική βραδιά τίμησαν με την παρουσία τους ο βουλευτής Ημαθίας κ. Μόσχος Γικόνιογλου, ο Δήμαρχος Βέροιας κ. Ανδρέας Βηλαζάκης, ο Εισαγγελέας Πρωτοδικών κ. Αθανάσιος Μπατζιάκος, ο Δ/ντής της επιχείρησης "Μαρινόπουλος" Βέροιας κ.α., και η οποία έκλεισε τις πρώτες πρωινές ώρες της επόμενης ημέρας με την ευχή: "ΚΑΙ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ".

Μεγάλη πνευματική εκδήλωση προγραμματίζει η ΕΛΒ

Για τις 21/4/93 ορίστηκε να γίνει η πνευματική εκδήλωση της ΕΛΒ που θα έχει ως θέμα τη λογοτεχνία των Ποντίων.

Η εκδήλωση θα πραγματοποιηθεί στην Αντανιάδειο Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών.

Αξίζει να σημειωθεί ότι εισηγητές της εκδήλωσης ορίστηκαν οι:

- Πάνος Κοιλιδής, Δημοσιογράφος - Συγγραφέας: "Η πεζογραφία των Ποντίων"
- Νίκος Λοπαριδής, Εκπαιδευτικός - Μελετητής: "Η ποταμική λογοτεχνία"
- Δημήτριος Παρασκευόπουλος, Εκπαιδευτικός - Συγγραφέας: "Μεταφράσεις Ξένων συγγραφέων"
- Καίτη Μελή, Δημοσιογράφος: "Τα παραμύθια - η λαϊκή λογοτεχνία"
- Γιάννης Μελετιδής, Οικονομολόγος - Συγγραφέας: "Πόντοι Ημαθιώτες λογοτέχνες"

Συνέχεια στην 3η σελ.

ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΗ ΕΜΦΑΝΙΣΗ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΚΟΥ ΧΟΡΕΥΤΙΚΟΥ ΤΗΣ ΕΛΒ

Η ΕΡΤ3 σε εκπομπή της θα εμφανίσει το παιδικό χορευτικό της ΕΛΒ με το χοροδιδασκαλό κ. Μιχάλη Σουμειλίδη και με τη βοήθεια του Μωυσή σε επίδειξη παραδοσιακών χορών.

Αξίζει να σημειωθεί ότι, στην εκπομπή συμμετέχει ως καθησμενός και ο γνωστός τραγουδιστής και χορόδρος της χοροδίας της ΕΛΒ κ. Κώστας Καραπαναγιωτίδης.

Επίσης μέρος στη συζήτηση πήρε και ο Πρόεδρος του Δ.Σ. της ΕΛΒ κ. Γιάννης Μελετιδής. Η εκπομπή θα μεταδοθεί την Κυριακή 14/3/1993, ώρα 12 το μεσημέρι.

ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥ ΠΟΝΤΟΥ ΣΤΡΑΒΩΝΑΣ

Στράβωνας (65 π.Χ. περίπου - 23 μ.Χ.)

Μέγας γεωγράφος της αρχαιότητας. Λίγες πληροφορίες μας παραδίδονται για τη ζωή του Στράβωνα από τους αρχαίους συγγραφείς. Όλα όσα γνωρίζουμε γι' αυτόν τα μαθαίνουμε από τον ίδιο. Ο συγγραφέας, περιγράφοντας την περιοχή της Αμάσειας, λέει: "... ο Ιρην ποταμός... τρέχει ορμητικά κοντά από το τείχος της Αμάσειας, της πατρίδας μου, που είναι μία οχυρότατη πόλη...". Σε ένα άλλο σημείο περιγράφει

λεπτομερέστερα την Αμάσεια και την αποκαλεί "ημετέραν πόλιν".

Άγνωστο επίσης παραμένει το πότε ακριβώς γεννήθηκε. Ωστόσο και αυτό συνάγεται από τις περιγραφές ιστορικών γεγονότων που κάνει. Στο ίδιο βιβλίο των Γεωγραφικών επί παραδείγματι λέει: "... στις ημέρες μας... πήρε από τους Ρωμαίους τον τίτλο του βασιλιά για τα ανδραγαθήματά του ο Ταρκονδύμωτος...", πράγμα που συνέβη περί το 63 π.Χ.

Στο βιβλίο ΙΒ' των Γεωγραφικών

Συνέχεια στην 3η σελ.

Ο χορός του Ρ/Σ της ΠΟΠΣ

Στο κοσμητικό κέντρο "Μίθριον" θα πραγματοποιηθεί στις 20/3/93 ο χορός του Ρ/Σ της Πανελληνίας Ομοσπονδίας Ποταμικών Σωματείων. Πληροφορίες στο τηλ. (031) 285.225.

Αναμένεται μεγάλη επιτυχία αφού οι διοργανωτές διαθέτουν και πείρα και μεράκι. Εμείς τους ευχόμαστε καλή επιτυχία.

Η τακτική Γ.Σ. της ΠΟΠΣ

Για τις 21/3/1993 προγραμματίστηκε να γίνει η σύγκληση των αντιπροσώπων μελών της ΠΟΠΣ που θα συμμετάσχουν στις εργασίες της Γ.Σ. Θέματα της ημερησίας διάταξης: Οικονομικός απολογισμός, προϋπολογισμός, πεπραγμένα, ενημερώσεις κ.λ.π. Η ΕΛΒ θα λάβει μέρος στις εργασίες της Γ.Σ. με αντιπροσωπεία της.

Το χορευτικό της ΕΛΒ και τα Μωμογιέρια του Συλλόγου Ποντίων Μακροχωρίου θα εμφανίσει η ΕΡΤ3

Υστερα από συνεργασία της η ΕΡΤ3 με τη Διοίκηση της ΕΛΒ και το σύλλογο Ποντίων Μακροχωρίου προγραμματίστηκε σε σκηνοθεσία της να εμφανιστεί το χορευτικό συγκροτήμα η ΕΛΒ σε επίδειξη παραδοσιακών χορών και τα Μωμογιέρια.

Σκακιστικό τμήμα στην Ε.Λ.Β.

Τμήμα σκακιστικό θα λειτουργήσει στην ΕΛΒ για παιδιά από 8 ετών και άνω. Οι ενδιαφερόμενοι να επικοινωνήσουν με το γραφείο της Λέσχης από 10 π.μ. έως 1 μ.μ., τηλ. 28.356.

Η ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ ΤΟΥ ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ

Αγνάντεμα μέσα στο χρόνο

Ο νους του Γεροντόπου, τώρο στη δύση της ζωής του κάθε τόσο τρέχει στα παιδιά του χρόνου, όταν ο ίδιος έτρεχε στις μυρμιγκές παγκαδιές του χωριού του κι απολάμβανε ευκαρίδιες και φως κι έπληθε το όνειρό του κι άκουγε μυστικά τα χρυσοφτέρουσα αγγελούδια να ηχοώνουν γύρω του και να του ψάλλουν τραγούδια ευτυχισμένης ζωής.

Σε ήγη βρέχει το πατρογονικό του σπίτι, που βρίσκεται στη ρίζα ενός πελώριου βράχου. Η

ψυχή του γεμίζει από συγκίνηση. Απειράχτο το σπίτι, όπως τότε, μέσα στις φυλλωσιές των φουντουκιών.

Τα παιδιά όνειρο κι οι θυμίες ξυπνούν και φτερουγίζουν σαν πουλιά, που τα ξάφνιασε η απροσδόκητη παρουσία των ανθρώπων και σπιάθηκαν από την κρυμμένη κοίτη τους ανάμεσα στα δασιά βότα και τους πεκούς θάμνους.

Στην αυλή του σπιασού του κυριαρχεί ακόμα η πανύψηλη τιά. Στο ευλύγιστο κλαδί της

λικνίστηκε σαν ήταν παιδί.

Στον ίσκιό της τον αποκοιμίζει τα μεσημέρια του καλοκαιριού η καλομάνια του (γιαγιά). Εκεί όκουσε το γλυκομύρμουρο από τις αύρες στα φύλλα της και σχμάτισε το πρώτο απλό παιδικό τραγούδι. Λίγο πιο πέρα ο φούρνος και η μάνα του να φουρνίζει το ψωμί. Το μικρό του αδελφάκι την κρατούσε από την άκρη της ποδιάς της δίπλα κι ο σκύλος. Περιμένε το ξεφούρνισμα για ένα κομμάτι ψωμί. Η γάτα που μόλις διακρινό-

ταν ψηλά στη στέγη. Κάτι μοιρίστηκε κι αυτή.

Ο πατέρας του οδηγούσε το ζευγάρι στο σπυρίλι. Μόλις έβλεπε επιστρέφει από το χωράφι.

Να και το σχολείο. Άκουσε τις χαρούμενες φωνές των παιδιών. Έχουν διάλειμμα. Ο παπιδάσκαλος με την άσπρη γενιάδα του σαν κά να τα συμβουλεύει.

Κοντά κι η εκκλησία. Η δάφνη ακουμπισμένη πάνω της. Θυμάται, όταν στη γιορτή των Βαίων έκοβαν τα ομοπράσινα κι οδό-

δροσο κλαδιά της, για να στολίσουν τον πυλώνα της εκκλησίας. Ψηλά στο κομποναριό τα κελιδόνια χτίζουν ακόμα, κατά την παλιά τους συνήθεια τη φωλιά τους. Επιβλητικές οι παλιές εικόνες. Είναι ακόμα στη θέση τους, θυμάται με συγκίνηση με πόση παιδική ευλάβεια έκανε το σθώ, παιδικό προσκύνημά του.

Μία βοερή πομπή συνοδεύει τους νεόνυμφους. Μπροστά ο λυράρης και νείο να χορεύουν. Μ' ένα σκαλί κόβουν το δρόμο

ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ Α. ΜΕΛΕΤΙΔΗ

τα παιδιά, για να πάρουν το φιλοδώρημά τους. Ανάμεσά τους κι αυτός.

Στην άκρη του χωριού βρίσκεται αμετάβλητος ο νερόμυλος. Με αργή πέφτει από ψηλά το νερό του μυλοκίου. Η πέτρα φέρνει γύρους για να αλέσει το σιτάρι.

Γαλήνια και χαρούμενη όλη η γύρω φύση. Πουλιό, δένδρα, λουλουδιά, απολό αγέρι και κα-

ταγέλιος ο ουρανός. Ο ήλιος τώρα γέρνει στη δύση και κρύβεται πίσω από τον ορίζοντα. Σηδ' αγά αρχίζει να σκοτεινιάζει. Τίποτα πιο δε βρέχει.

Και ο' όλο αυτό το ηθούσιο σκηνικό του αγναντέματος έρχεται τώρα σαν ανταμοιβή το δάκρυ της ευγνωμοσύνης που μοιάζει σαν σταγόνα από αγαπ-

"ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ"

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΤΗΣ ΕΥΖΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ
ΒΕΡΟΙΑΣ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ

ΓΙΑΝΝΗΣ Α. ΜΕΛΕΤΙΔΗΣ
Οικονομολόγος - Συγγραφέας
Θουκυδίδου 2 - Τηλ. 0331 - 25.282
ΦΩΤΟΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ
ΜΙΧΑΗΛΗΣ ΠΑΤΣΙΚΑΣ & ΣΙΑ Ε.Ε.
"ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΗ ΒΕΡΟΙΑΣ"
ΤΗΛ. 0331/66.913 - FAX
0331/66.979
ΓΡΑΦΕΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ
Γωνία 16ης Οκτωβρίου - Διός
Τηλ. 0331 - 28.356

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ 1.000 Δρ.

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟΝ "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ"

* Οι στίλβες του "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ" είναι στη διάθεση όλων των αναγνωστών του

* Οι εργασίες πρέπει να στέλνονται αν είναι δυνατόν δακτυλογραφημένες

Χειρόγραφα δημοσιευμένα ή όχι δεν επιστρέφονται

Η ΤΡΥΓΩΝΑ

Π. Η. ΜΕΛΑΝΟΦΡΥΔΗ

Συχνά οπώνονται εις την Ποντιακήν δημοσικήν ποίησην τρία ποιητικά: Το τρυγόνι, το περιστέρι και ο αετός. Είναι τ' αγαπημένα ποιητικά των Ποντίων.

Ο αετός (αετός, απέντες, γάντζουρας) εκπροσωπεί την ανδρεία, την τόλμην, την δύναμιν, το μεγαλείο.

"Αετός επεριπέτανεν ψηλά σα επουράνια...".

Είναι ο ισχυρός βασιλεύς του αιθέρος. Τα παιδιά εξαιρετικώς τον αγαπούν και τον φοβούνται. Μόλις τον έβλεπαν να ζυγίζει μεγαλοπρεπώς τα πτερά του εις τα ύψη και άρχιζαν τις φωνές: "Απτόν! Απτόν ή γάντζουρα! γάντζουρα! Εκκύεν η σουρβά σ' κάγον τα ποιητικά σ'!".

Ο φόβος μήπως ο αετός αρπάξει καμμια κότα υπηγόρευσε εις τα αφελή παιδιά την απειλήν αυτήν του ζεματισματος των νεοσσών του αετού, με την οποίαν δύναντο τον ειδωποιούσαν ν' αφήσιν τις κότες και να τρέξει στα παιδιά του, που εκινδύνευαν.

Οι γυναίκες, όταν έδωκον τις κότες εφώναζαν: "Χάι, χάι ή καή! καή! Απτόν! Απτόν!" Φύγετε! Ερχεται ο αετός!

Αφού λοιπόν ο αετός ήτο έμφορος, δυνατός και επιβλητικός, ήτο φυσικόν ν' αντιπροσωπεύει τον επίσης δυνατόν, έμφορον και κυρίαρχον του σπιτιού άνδρα, δια τον οποίον η Ποντία είχε και άλλο ωραϊόν επιθετό: ο ήλιος, το ωραιότερο επιθετόν που η γυναίκα απέδωκε στον άνδρα. Ηλιός που φωτίζει, θερμαίνει, βασιλεύει.

Ο σύζυγος εις την ποίησιν και τα μοιρολόγια λέγεται πάντοτε ήλιος (ήλιος).

Παροιμία: "Ο ήλιος μ' έκαμεν και ο ήλιος έφαγεν".

Μοιρολόγια:

- Ηλε μ' για έλ' ασ' σό ρσάνιν,

για έλα ασ' σήν πόρταν

- Ηλε μ'! Ηλε μ'! Ηλε μ'! Νοί ήλε μ' και ημέρα μ'!

- Ηλε μ' τσακώνω την ζουρνά σ', τσεριζώ τα ταούη σ'!

- Ηλε μ' ατλιούς και πούσατους, κ.λ.π.

Δεν υστερεί όμως και η προσωμυμία του αετού.

Αμν ήλιος εφάνθης με κι άμν αυτός εδέβες

κι ούς να εκαιότερεσα ραχιά επιδέβες.

Τα παλληκάρια που κατέφειγαν στα βουνά για να πολεμήσουν υπέρ της ελευθερίας των ελέγοντο αετοί ή σταυραετοί.

"Τρεις αητοί, τρεις βουνοί, τρεις περιπλεκμένοι...".

(Τρία παλληκάρια γερά, πανύψηλα σαν βουνά και φιλικώς συνδεδεμένα).

Εις τα ύψηλά και κρημνώδη βουνά του Πόντου υπήρχεν αφρονιά αετών, με πτέρωμα τεφρόν, υπήρχον όμως και λευκοί αετοί. Η ονομασία των εποικίλε κατά τόπους: Γάηλα (η) και σορσάτα (η) (Σορσάτα ή Βροχάη μεταφορικώς ελέγετο και η εύσωμος και ωραία γυναίκα). Τα πτερά του αετού χρησιμοποιούτο μέχρι του 1900 ως κονδυλοφόροι, ευόμμενα καταλήληλας.

Αναθέτως ο άνδρας την αγαπημένην του ονόμαζε περιστέρι ή τρυγώνα.

Περιστέρι βέβαια την εθεωρούσε δια να δείξει την τρυφερότητα, την πίστιν και αφοσίωσή της. Σ' ένα μάλιστα τραγούδι ο Πόντιος, ποιητική αείδα, κά-

μνει την περιστεράν ωδικόν πτηνόν:

"Τα περισσότερα κεθαϊούν σ' έρμνον την αγκάλια σ'".

Είτε όμως διότι η περισσότερά εσπάνιζεν εις τον Πόντον, είτε δια την δύσκολον ομοιοκαταληξίαν της λέξεως, εις την ποίησιν δεν απαντάται συχνά η ονομασία αυτή.

"Ασπρεσσα μ' και περισσότερα μ'

Τώρα αν έρθες από πέραν θήκον το δαβρί σ' και πέρα".

"Σήμερα ήλιος ουρανός, Σήμερον ήλιη ημέρα!

Σήμερον στεφανούτανε απτός κι η περισσότερα".

Αναθέτως η τρυγώνα έγινε το έμβλημα της πιστής συζύγου, της αφοσιωμένης μέχρι θανάτου, της ωραίας κοπέλας γενικώς, και κατόπινσε να σημαίνει ταίρι (το τρυγωνόπον, η τρυγώνα).

"Τρυγών' ήμ' πέ και γέλασον άμνν τ' εποινης πρώτα..."

"Άκει πέραν 'σο ραχόπον - η τρυγώνα, η τρυγώνα,

έστεκεν και εποινης ζύηλα - η τρυγώνα, η τρυγώνα...".

Διά την τρυγώνα υπάρχει η εξής παράδοσις:

Ουνάν εσταύρωσαν τον Χριστόν οι Εβραίοι, εδίψασεν κι εψαλήφασεν νερόν. Η τρυγώνα εδέβεν επ' εκές και κι εδέκεν στόν νερόν. Ο Χριστός απτότες εκατερέβεν στέν κι είπεν: Να διψάς, να ελέψ'ς το νερόν έμπρα σ' και να μην επορείς να πίνης. Ασ' 'σ' απτότες κι αν η τρυγώνα ελέψ' το νερόν, διψά και να πίν κι επορεί. Πάντα παραπονεμένα κουζί: Τουτού! Τουτού! (τουτού: παιδική λέξις, σημαίνουσα νερό).

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ**1. Ατά, ατοίν, πότε;**

Ο Μήτων του Βαρείτζ' ασού τοίτα, είχαν ένα διαφορά με τοι Συμμελεκάντους και έναν ημέρον αστ' εποικε νοκ'η τη διαφορά ατ'ς σόν Πέτρον τη κατέληπν, επαράκαπσεν ατον να εμπούν' απάν', και να ήυνε α'.

Καλά, είπεν ο Πέτρον, και αστ' επήγεν και έκ'σεν τη Συμμελεκάντης έρβεν και ήέει τον Μήτων: "Εού ήές αέτς κι αέτς, άμα ατοίν πάη' ήέγνε ήλλη λογώ την διαφορά εσούν".

- Πέτρο, Πέτρο, είπεν απτότες ο Βαρείτζ', στετά - στετά και θυμωμένος. Κάτ' ήες με και στέκει, ατοίν - ατοίν... όθων ατά, ατοίν πότε να γίντανε; (Ατά τεμέκ το κάταη, το μωρά, τα τζεκέηκα, πότε να γίντανε τρανοί, γνωστικοί αρθώη, εσνάφ).

2. Α σ' εμέν τρανός έν!..

Ο Κωνσταντίον ο Δεσπότης τη Τραπεζούντας, έναν χρόνον εζήβεν 'ς σήν περιοδειάν 'ς σά Σούρμενα, επ' εκεί σόν Οφ και 'ς σό Ριζιο. Ας το ετελείωσεν την περιοδειάν ατ, εκάτσεν ασό Ριζιο σ' έναν Συρμενιτικο φελοόκον και έρχουτου' 'ς σήν Τραπεζούνταν με τον καβάζ' ατ. 'Σ σόν δρόμον ο Ρεϊζης ανά-

μεσα 'ς σή συνταία με τον Δεσπότη' ερωτά τον που ένα ποπάς, "Σ σήν Τραπεζούνταν", ήέει ο Δεσπότης.

Σ' ατό απάν ο Ρεϊζης ερωτά τον ποπάη: "Πα ήέει με, παρακαλώ, ποπάζ εφέντη. Εού είσαι τρανός ποπάς, γιάσκαμ ο ποπα - Γιώρτς εφέντης τη Συρμενή". Ο Δεσπότης εγροίκσεν πως οι Τούρκ' σάβενε και ηγαριάζνε τον ποπα Γιώρτ' και για να φοβούνταν ατον κι ήλλη ποπάη, αμάν χωρίς να χάν' κοιρόν ήέει: "Εκείνος ασ' εμέν τρανός έν". "Αέτς ήέει!" ήέει απτότες ο Ρεϊζης.

3. Εναν τέκ επέμνεν...

Επήεν ένας Σεμνηλής 'σ ήν Κερασούνταν. Ελάσκουντου απέσ' σό παζάρ' κ' εποινης σείρ όθλα τα μαγαζία. Σ' έναν επούη'ναν πασμάδες, σ' ήλλη φαγώσιμα, σ' ήλλη ζαζαβάτια, σ' ήλλη κουντούρος, σ' ήλλη ψιηβοηέας. Είδεν κ' έναν μαγαζίν, τερει εύκαιρον. Ετονε αβουκάτονος γραφεϊόν. Εσέγγεν ασ' σ' ανοικτόν την πόρταν το κισάη'ν σ' απέσ' κ' ερώτσεσεν:

- Εού αδαπέσ' ντ' εφτάς;

Ο αβουκάτονος εγγάψεν τ' έτονε χωρέτες και για να πάρ' ατον 'σ σό ματάη' είπεν ατον:

- Γαιδουρί κισάηη πουηώ.

Ο Σεμνηλής να έρβεν, να επνεϊεν.

- Γιατ' εκείνο, είπεν ατον, όη επούηέθαν κ' επέμνεν εναν τέκ!

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

1. καγιάνιν = δρεπάνι
2. καγκουρώνω = κυρτώνω
3. καδίν = κάδος
4. καϊκά = κοντά
5. κακίνω = κακίωνω
6. καηάηια = συνομιλία
7. καηώνω = καλυτερεύω
8. καματερός = εργατικός
9. καμισόηα = πουκάμισο
10. κανακεύω = στολιζώ
11. κανάντ = φτερούγα
12. κανεύω = πιστεύω
13. κάντζουρας = αράχνη
14. κάρα = κεφάλι
15. καρτόφιν = πατάτα

ΚΡΩΜΕΤ'ΚΑ ΤΡΑΓΩΔΙΑΣ

'Σ πρώτον τ' αναστάναγμα μ' τα χιόνια ούλα ήύνουν τα δάκρυα μ' τρένε σα κωμόν και τα ταϊηίδια βζύουν.

Ποιον κλαδόν κρατεί βρεχίν, ποια φυλήήλα χιόνια ποϊόν καρδιάν υπομέν' την σεβτάν πέντε χρόνια...

Αν αποθάνω ζάι μη κλαίς και

μη τρώς την καρδιά σ' κλάψο μ' ατάρα ζωντανόν και φτούήτσον τα μαηήλια σ'.

Κόρ' δείξω με τον ζώγραφον π' εζωγράφσεν εσένα νο δίγ' ατόν τ' εργατικά τ' να ζωγραφίζ' ήλλη έναν.

Τ' εσά τ' ομμάτα όνταν τερούν τ' εμά δάκρυα γομούνταν τ' εσά τα κείηα όταν γελούν, τ' εμά έρχουταν κηιδουόταν.

Απόψ' η νύχτα δίπλωσεν, κι ο φέγγον επιάσεν απόψ' τ' ανρόνο μ' κ' είδα το, κάη' επαρεβραδούσεν.

Αγάπη μ' κείηα άρρωστος κ' εγώ σού τα πόνα θεέ μ' κόψον και δος ατεν τ' εμά τ' ημψά τα χρόνια.

Κορτσόπον δωδεκάχρονον δο μα νερόν ασ πίνω τη κάρδιας ήμ την καμονήν, οήγιον να ν' εβζύνω.

ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΤΩΝ ΠΟΝΤΙΑΚΩΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΩΝ

1. "Δεσμός"

Μαχητική εφημερίδα της ΠΟΠΣ, Ιανουάριος 1993, αφ. φύλλου 38. Μία εφημερίδα με πλούσια ειδησεογραφία και με σπουδαία άρθρα. Η φωνή της φτάνει και πέρα από τους ωκεανούς.

2. "Ποντιακά Νέα"

Δεκαπενθήμερη ειδησεογραφική εφημερίδα, έτος 13ο, αφ. φύλλου 282, Δεκέμβριος 1992. Μία εφημερίδα με πλούσια ειδησεογραφία και επικαιρότητα. Εδρα η Θεσσαλονίκη.

3. "Ένωση Ποντίων"

Μηνιαία Παγκόσμια Ποντιακή εφημερίδα, χρόνια 18ος αφ. φύλλου 179, Φεβρουάριος 1993. Μία εφημερίδα που προσφέρει επικαιρότητα και πλούσια ειδησεογραφία.

4. "Αραεύω"

Μία μηνιαία εφημερίδα που ξεκίνησε με πολλές προσδοκίες στην ακριτική περιοχή της Ανατολικής Μακεδονίας, με έδρα την Καβάλα. Αφ. φύλλου 10, Φεβρουάριος 1993. Επικαιρότητα με σπουδαία άρθρα συνδυάζονται επιτυχημένα.

5. "Η Κυριακή Ποντιακή Σεηίδα του "ΛΑΟΥ" (Βέροιας)"

Μία καθαρά ποντιακή σελίδα που έκανε την πρώτη επανεμφάνισή της την Κυριακή 14-4-

1991. Από τότε συνεχίζει την ωραία προσπάθειά της και έχει καταξιωθεί.

6. "Ελληνικός Πόντος"

Μία μηνιαία μαχητική έκδοση που υπόσχεται ποηία. Πλούσια

η θεματολογία της. Εδρα της η Θεσσαλονίκη. Εντυπωσιακή η εμφάνισή της. Σαν καινούργια εφημερίδα της ευχόμαστε καλή επιτυχία στην δύσκολη, αλλά ωραία προσφορά της.

ΠΑΝΣΕΡΡΑΙΚΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ

του κ. Ανδρέα Ελ. Ταταρίδη

Εκω ως αρχή να προβαήω χωρίς ποτέ ν' αποβλήσω σε αντιπαροχή! - το πνευματικό έργο των συμπατριωτών μας! Το θεωρώ ως υποχρέωσή μου!

Ετσι, με χαρά, σήμερα χαράσσω τις λίγες αυτές για ένα συμπατριώτη μας, ο οποίος δημιουργεί μακριά από το κέντρο, στις μακρινές Σέρρες! Πρόκειται για τον κ. Σταύρο Κοταμανίδη, ο οποίος έχει δώσει δείγματα της πνευματικότητάς του στο παρελθόν ως εκδότης ποντιακής εφημερίδας (Ποντιακά Χρονικά) και ως συγγραφέας ποντιακών θεατρικών έργων.

Αλλά από 18ετίας ο κ. Σταύρος Κοταμανίδης, έχει δοθεί "ψυχή τε και σώματι" σ' ένα έργο, έργο ζωής γι' αυτόν: Το "Πανσερραϊκό Ημερολόγιο".

Το "Πανσερραϊκό Ημερολόγιο" 18ο κατά σειρά, φέτος είχε μία ιδιαιτερότητα: είναι αφιερωμένο στα 70 χρόνια του ξεριζωμού. Και βεβαίως (ως Πόντιος που είναι ο κ. Στ. Κοταμανίδης) μεγάλο μέρος του επετειακού υλικού αφορά τον Πόντο και τους Ποντίους!

Όπως και να το κάνουμε, λοιπόν, πρέπει να εξάρουμε πάντοτε τις αξιολογότερες από τις ενέργειες και δραστηριότητες των συμπατριωτών μας. Και η περίπτωση του κ. Στ. Κοταμανίδη είναι, όντως, αξία πάσης εξάρσεως. Εκεί στις μακρινές Σέρρες δημιουργεί πνευματικό έργο και οπωσδήποτε προβάλλει το ποντιακό όνομα! Αυτό είναι βέβαιο. Κι αξιοσημείωτο!

Η παλιά φρουρά

Πόσες αναμνήσεις!.. Πόσος πόνος!.. Πόση νοσταλγία!.. Από αριστερά η +Μαρία Πιστοφίδου, η Φρόσω Μουρατίδου, ο (;), ο +Νικόλαος Ιωσηφίδης και η +Σοφία Τσανακτίδου.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Κατά την αποστολή της εφημερίδας μας "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ" κάποια φύλλα έχουν επιστραφεί, με την παρατήρηση της Ταχυδρομικής Υπηρεσίας ότι δεν υπάρχουν οι παραλήπτες στην διεύθυνση που ήταν γραμμένη. Ετσι, είναι βέβαιο ότι μερικοί συνδρομητές - ευτυχώς λίγοι - δεν ήπραν την εφημερίδα τους.

Για να σταματήσει, λοιπόν, αυτή η ανωμαλία παρακαλούμε όλους όσους έχουν πληρώσει την συνδρομή της εφημερίδας και δεν την ήπραν μέχρι σήμερα, να περάσουν από τα γραφεία της Λέσχης (Γωνία 16ης Οκτωβρίου και Διός - Παλιό Νοσοκομείο) ή να τηλεφωνήσουν στο τηλέφωνο 28.356, κάθε μέρα εκτός Σαββάτου και Κυριακής, στις ώρες από 11 π.μ. μέχρι 1 μ.μ., για την τακτοποίηση του θέματος.

ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥ ΠΟΝΤΟΥ

ΣΤΡΑΒΩΝΑΣ

Συνέχεια από την 1η σελ.

κων πόλη σημειώνει: "... επί των ημερών μου η χώρα διαιρέθηκε σε τρεις τετραρχίες, έπειτα την κυβερνούσαν δύο διοικητές και ύστερα ένας, ο Διόταρος...". γεγονός που συνέβησαν στα 64-63 π.Χ.

Στο βιβλίο ΙΣΤ' αναφέρει "η χώρα των Ασκοληντών παρ- γει πολλή κρημνυία... απ' αυ- τήν καταγόταν ο φιλόσοφος Α- ντίοχος, που έζησε λίγα χρόνια πριν από μένα...". Απ' όλα αυτά πολλοί υποθέτουν ότι ο γεω- γράφος γεννήθηκε στο διάστη- μα 68-64 π.Χ.

Σε ό,τι αφορά την καταγωγή του, ο Στράβωνας δεν αναφέ- ρεται ποτέ στη γενιά του πατέ- ρα του, ενώ αντίθετα μιλάει πολλές φορές και υπερηφα- νεύεται για την οικογένεια της μητέρας του. Η μητρόδωρος για- τού του καταγόταν από τη Μα- κεδονία και είχε γεννηθεί στην Κνωσό της Κρήτης (βιβλ. Ι' 477, 10-478, 11). Ο συγγραφέας γράφει σχετικά: Ο Δορύλλιος φίλος του Μιθριδάτη του Ευερ- γέτη, παντρεύτηκε τη Στερόπη, και απέκτησαν δύο γιούς, το Λαγέτα και το Στρατάρχη. Ο α- δελφός του Δορύλλου, ο Φιλέ- ταιρος, είχε γιό, επίσης ονομα- ζόμενο Δορύλλιο, επιστήθιο φί- λιο του Μιθριδάτη του Ευπάτο- ρα, "ο οποίος όταν... έγινε βασι- λιάς... όχι μόνο έδωσε μέγιστες τμές σ' εκείνον, αλλά φρόντι- σε και για τους συγγενείς του, και έστειλε και τους έφερε από την Κνωσό. Ήταν λοιπόν αυτοί όσοι ανήκαν στην οικογένεια του Λαγέτα. Και ο ίδιος ο Λαγέ- τας είχε πεθάνει τότε, αλλά το παιδί του ήταν πλέον άντρας, και ήρθαν κοντά στον Ευπάτο- ρα αφήνοντας το υπάρχοντά τους στην Κνωσό. Αυτού του Λαγέτα θυγατέρα ήταν η μητέ- ρα της μητέρας μου".

Στο ΙΑ' βιβλίο των Γεωγραφι- κών αναφέρεται πάλι στην ο- ικογένειά του: "Η Κοιλία και η Μηδία υποτάχθηκαν στον Μι- θριδάτη τον Ευπάτορα. Αυτός τότε έστειλε εκεί ως αντιβασι- λιά και διοικητή της χώρας έναν από τους φίλους του πάντοτε. Από τους αντιβασιλείς αυτούς ένας ήταν ο Μοσφέρνης, βεϊός της μητέρας μου, αδελφός του πατέρα της".

Σε ό,τι αφορά την παιδεία και τη μόρφωση του στο ΙΔ' βιβλίο των Γεωγραφικών αναφέρει:

"τούτου του Αριστοδήμου (του Νυσαέως) υπήρξα κι εγώ μαθη- τής σε νεαρότατη ηλικία στη Νύσα". Ο Αριστοδότης κατά τις πληροφορίες του Στράβωνα, δίδαξε τη ρητορική και τη γραμ- ματική τέχνη στη Ρόδο και στην πατρίδα του Νύσα. Στο ίδιο βι- βλίο γράφει: "Από τη Σελεύ- κεια, που είναι κτισμένη κοντά στον ποταμό Καλήκανδο, κατό- γονταν και έζησαν στην εποχή μου άνδρες αξιόλογοι, φιλόσο- φοι της περιπατητικής σχολής,

ο Αθηναίος και ο Ξέναρχος... απ' αυτούς ο Ξέναρχος, του ο- ποίου ήμουν κι εγώ μαθητής σε ώριμη ηλικία, δεν έμεινε ποτέ καιρό στην πατρίδα του...".

Στο ΙΣΤ' βιβλίο αναφέρει επί- σης ότι σπούδασε την αριστο- τελική φιλοσοφία κοντά στον Βοηθό το Σιδώνιο. Ο σπουδαί- οτερος, όμως, δάσκαλός του ή- ταν ο Τυραννίων ο Αμισπνός (βλ. Α.), ο οποίος επέδρασε παι- κιοτρόπος πάνω του, γιατί αυ- τός ήταν που τον παρακίνησε να συγγράψει το "Γεωγραφικά". Εικόζεται ότι τα μαθήματα του Τυραννίων ο Στράβωνας τα παρακολούθησε στη Ρώμη, ό- που εξάλληλο δίδαξε ο Πόντας γραμματικός. Ο ίδιος ο Στράβ- ωνας επιπλέον μας δηλώνει ότι ανήκε στους Στωικούς, αφού στο Α' βιβλίο των Γεωγραφικών αποκαλύπτει το ζήνων "ο ημέτε- ρος". Εξάλληλο, συνδέεται φιλι- κά και με το φυσικό Αθηνόδω- ρο, ο οποίος επίσης ανήκε στους Στωικούς.

Στους φίλους του Στράβωνα συγκαταλέγονταν ο Αίλιος Γάβ- ριος, μαζί με τον οποίο συνταξί- δεψε αρκετές φορές σε διάφο- ρα μέρη, ο Γνοίος Πείσιαν, Ρω- μαίος διοικητής της Αιθιοπίας, για την οποία τον βοήθησε να γράψει σχετικά στα Γεωγραφικά ο Αθηνόδωρος, ο Τυραννίων κ.α.

Απ' όσα αναφέρει ο ίδιος στο έργο του, συμπεραίνουμε ότι ταξίδεψε στα Κόμωνα της Καπ- ποδοκίας, στην Κατοονία, στην περιοχή του Ταύρου, στη Νύσα, στη Φρυγία, την Εφεσο και σε πολλά άλλα μέρη της Μικράς Ασίας. Επισκέφθηκε επιπλέον τη νήσο Ήυδρο, η οποία στην εποχή του κατοικούνταν, την Κόρινθο, τη Ρώμη (πριν από το

44 π.Χ. πιθανώς) την Ιταλική Κα- μpanία, την Αίγυπτο, όπου έ- πηλεσε το Νείλο φθονώντας ως τη Συήνη (Ασουάν) και είδε την Κυρήνη από το πλοίο. Περιηγή- θηκε επίσης τις ακτές του Πόν- του, τη Βιθυνία, την Κιλικία και επισκέφθηκε τη Σμύρνη.

Ο Στράβωνας ασχολήθηκε με την ιστορία και τη γεωγραφία. Το κυριότερο έργο του, που ο ίδιος το αποκαλεί ιστορικά υπο- μνήματα, δε διασώθηκε. Εικά- ζεται ότι ήταν τριπλόσιο σε μέ- γεθος από τα Γεωργικά, αφού εξιστορούνταν περιληπτικά τα γεγονότα από τους χρόνους του Μεγάλου Αλεξάνδρου ως το 144 π.Χ., όπου τελειώνει η ιστορία του Ποθύριου. Το υπό- λοιπο μέρος των Υπομνημάτων ονομαζόταν "Τα μετά Ποθύ- ριον". Ο Στράβωνας αναφέρεται συχνά σ' αυτό του το έργο στα Γεωγραφικά, σημειώνοντας, π.χ. "όπως έχω γράψει... στο βι- βλίο των ιστορικών μου υπο- μνημάτων".

Εικόζεται ότι το βιβλίο εξι- στορούσε τα γεγονότα ως τη δοξοφονία του Καίσαρα. Το δεύτερο κυριότερο έργο του, τα Γεωγραφικά, διασώθηκε ο- λόκληρο. Ο γραμματικός Αρρο- κρατίων αναφερόμενος σ' αυτό το ονομάζει "Γεωγραφούμενον". Οι ειδικοί δε συμφωνούν με την εποχή που συντάχθηκε το έρ- γο. Ορισμένοι διατείνονται ότι η συγγραφή τους τελείωσε το 7 π.Χ., ενώ άλλοι υποστηρίζουν ότι ο Στράβωνας άρχισε να το γράφει το 7 π.Χ.

Τα Γεωγραφικά πολλοί ειδι- κοί τα συσχέτισαν με έργα άλ- λων συγγραφέων, προσπαθώ- ντας να εντοπίσουν τις επιρ- ροές που δέχθηκε ο Στράβω- νας. Κατ' αυτούς ο γεωγράφος επηρεάστηκε από τον Ποθύριο, τον Ποσειδώνιο, τον Ερατοσθέ- νη, τον Υπαρχο και τον Αρτεμί- δωρο, κατά πρώτο λόγο. Ορι- σμένοι υποστηρίζουν ότι στη συγγραφή του έργου ο Στρά- βωνας έλαβε υπόψη και: τον Εφορο τον Κυμαίο, τον Ονησί- κρητο, τον Αριστοβούλο, τον Τιμογένη, τον Ασίνιο Πολλήνιο, τον Νικόλοιο το Δαμοσκηνό, το Θεοφάνη το Μυτιληναίο, το

Μητρόδωρο το Σκήψιο, τον Υψι- κράτη Αμισπνό κ.α. Οι συγγρα- φείς που εκτμή ιδιαίτερα πό- ντως είναι ο Θμηρος και ο Ηρό- δοτος.

Από τους μεταγενέστερους, στα Γεωγραφικά αναφέρονται ο Αρροκρατίων, ο Αθηναίος, οι Ασχολιστές της Ιλιάδας και των Αργοναυτικών του Απολλώνιου του Ρόδιου, ο Μαρκιανός, ο Στέφανος ο Βυζάντιος, ο Προ- κόπιος, ο Αγαθίος και ο Ευστά- θιος Θεσσαλονίκης.

Τα Γεωγραφικά του Στράβω- να έφθασαν ως εμείς με τους εζής κώδικες της Κρυπτοφέ- ρης (ο παλιότερος), του Αου- ρίσου (αγοράστηκε στην Κων- σταντινούπολη το 1422), του Κυριακού του Εξ Αγκώνος (αγο- ρασμένος περί το 1425), και του Φιλέφρου (περί το 1427). Χειρόγραφο κώδικα των Γεω- γραφικών είχε στη διάθεσή του και ο Πλήθω ο Γεμιστός, ο ο- οποίος έκανε και μία επιτομή του έργου. Τρεις κώδικες των Γεω- γραφικών κατείχε επιπλέον ο Βησσαρίων.

Το έργο του Στράβωνα μετα- φράστηκε στα Ιταλικά για πρώτη φορά το 1454 και τυπώ- θηκε το 1471, στη Ρώμη. Το 1516 το εξέδωσε ο Αλδος Μα- νουτίος στη Βενετία και το 1620, στο Παρίσι, ο Casaubonus. Από τις νεότερες εκδόσεις καλύτερη θεωρείται του Γερμανού Κράμερ (Λίψια 1844-52).

Εκδόσεις Kramer, Leipsiy 1844-1852, Meilike (ανατύπωση 1903-1904), Didot, Paris 1853-1857, με επιμέλεια των D. Muller και F. Dubner και Ιαπωνική μετάφραση των Αδ. Κοραή, La porte - du - Theil και Gosselin, Παρίσι, 5 τό- μοι, 1805-1819, με παραγγέλια του Ναπολέοντα. Αδ. Κοραή, σειρά ελληνική βιβλιοθήκη, τόμ. 9-12, 1815-1819, Παρίσι Loeb Class. Library (5 τόμοι) 1922-1928, Tozer's, Volume of Selections, Οξφόρδη 1893. Π. Κοροήϊδη (μερική έκδοση), Στράβωνος τα περί Μικράς Α- σίας, 1889, Αθήνα.

Βιβλιογραφία Αρθρα/λήμματα στις εγκυκλ. E. Honigmann (Strabon) Real Encyclopaedie Pauly - Wissowa (τ. Α' 1931). Encyclopedia International, τόμος 17, Α. Strabo, Grollier, New York, Γ.Κ. Γαρόνι, Μ. Ελλ. Εγκυκλοποι- αεία, τ. ΚΒ' σ. 415-16, Παπύρου Α.Σ. Αρβανιτόπουλου Αρχαίον κείμενον, εισαγωγή, μετάφρα- σις, σημειώσεις, Αθήνα 1975. Bunburg's, History of ancient geography.

ΠΟΝΤΙΑΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

Μουσική και χορός

Γράφει ο Γιώργος Χειμωνίδης

Από πολλή χρόνια τώρα η ποντιακή μουσική και τα πο- ντιακά χορευτικά συγκροτήμα- τα δισκεδάζουν και συνεχί- ζουν να δισκεδάζουν, όχι μό- νο τους πόντιους, αλλά και τους άλλους Ελληνες πολίτες.

Αναζητώντας παραδοσιακά στοιχεία γύρω από την ποντα- κή μουσική και τον χορό, οδη- γήθηκα σε άλλα σχετικά με τη γλώσσα, ήθη και έθιμα και τέ- λους την καταγωγή μας.

Στη διαδρομή προς το πα- ρελθόν, ανανεώνοντας όσο μου ήταν δυνατό, για άλλη μία φο- ρά τη ήθη και έθιμά μας, συγκέ- ντρωσα στοιχεία σχετικά με τα ποντιακά μουσικά όργανα, τη λύρα και το αγγέλιο. Στοιχεία που στην ανάλυσή τους απο- δεικνύουν ότι τα δύο αυτά όρ- γανα χρησιμοποιήθηκαν από τους προγόνους μας σε μία χο- ρική μορφή (λύρα με μία χορ- δή) και στην συνέχεια με διά- φορες τροποποιήσεις και βελ- τώσεις κατέληξαν στην σημε- ρινή μορφή τους (λύρα με τρεις χορδές κ.λ.π.)

Η τροποποίηση - βελτίωση, αυτή και μόνο, είναι στοιχείο που κρύβει μέσα του το νησί- αχο και δημιουργικό πνεύμα των προγόνων μας και την τάση τους για αναζήτηση, βελτίωση και πρόοδο.

Όλα τα αναφερόμενα για τα μουσικά όργανα και όλα όσα, θα μπορούσαν να αναφερθούν για τους ποντιακούς χορούς, εί- ναι ένα κομμάτι της κληρονο- μιάς μας, είναι η ποντιακή πα- ράδοσή μας.

Αυτή την παράδοση καθού- μαστε εμείς να διαφυλάξουμε σαν κόρη οφθαλμού και ταυτά- χρονα να εμπλουτίσουμε με νέα στοιχεία που όμως δεν θα πρέπει να είναι αμφισβητούμε- να από κανένα.

Επειδή παράδοση είναι "ότι αντέχει στον χρόνο" είμαστε υποχρεωμένοι, αν μπορεί να χρησιμοποιηθεί αυτή η λέξη, να δεχθούμε και μες τώρα ότι ό- ντεζε στο χρόνο και ήρθε μέσα από μία τέτοια προγονική δια- δρομή σε μας.

Ότι ήταν εύκολο όμως στα προηγούμενα χρόνια σχετικά με τον εμπλουτισμό της παρά- δοσής μας με νέα στοιχεία τώ- ρα έχει γίνει δύσκολο στις μέ- ρες μας, γιατί υπάρχουν πολ- λές παγιδές που έχουν σχέση με την παραδοσιακή μουσική και το χορό.

Η σημερινή κοινωνία μας ε- πηρεασμένη απόλυτα από την διοφήμηση και την προβολή (μάρκετιν - ζένη ήξεη που έχει σχέση με την διαφήμιση που μπήκε ετοιμαστικά στο λεξιλό- γιο μας) είναι μία κοινωνία ου- σιαστικά και τυπικά ευάλωτη. Μέσα σ' αυτή την κοινωνία, κυ- ρίως ηθικές αξίες που προβάλλε- ται, διαφημίζεται και επιβάλλε- ται, ότι έχει υλικό κέρδος, εμείς είμαστε αυτοί που θα αντιστα- θούμε. Εμείς θα επιλέξουμε αρχικά και θα αποφασίσουμε στη συνέχεια το κάθε νέο στοι- κείο που θα προβάλλει στον ο- ρίζοντα της ποντιακής παράδο- σης.

Για τους παραπάνω λόγους καθούμαστε, όσοι βέβαια ασχο- λούμαστε με τα κοινά ποντιακά πράγματα, να σκεφθούμε το βαρύ φορτίο της ποντιακής πα- ράδοσης και να το διαφυλάξου-

με από κάθε λογής ασκήσιες.

Για να γίνει όμως πράξη: 1) Όσοι ασχολούμαστε με ποντα- κές ραδιοφωνικές εκπομπές, να μη χρησιμοποιούμε δίσκους και κασέτες ιδιαίτερα κασέτες με ποντιακά τραγούδια που δεν εκπληρώνουν τους όρους ύ- παρξής τους. Αυτό είναι πάρα πολύ δύσκολο μα όχι αδύνατο. 2) Όσοι ασχολούνται με τηλεο- πτακές εκπομπές, να μη προ- βάλουν χορευτικά συγκροτή- ματα που δεν χορεύουν ορθό- δοξα τους παραδοσιακούς χο- ρούς μας π.χ. Ο χορός κώτσια- ριν ήταν, είναι και πρέπει να μείνει χορός που χορεύεται με το κώτς (το κώτς και πίσω μέ- ρος του ποδιού, γι' αυτό και ονομάζεται έτσι) και όχι με τα δάκτυλα των ποδιών (τα ποδο- ρομύτια). 3) Οι ποντιακές στο- λές των χορευτικών συγκροτη- μάτων, ιδιαίτερα οι γυναικείες, δεν πρέπει να τροποποιούνται, γιατί αυτές τουλάχιστον δεν α- κολουθούν την μόδα του Παρι- σιού. Βέβαια, οι στολές (ένδυ- μασία) και εκεί στην χαμένη πα- τρίδα μας (Ευξείνους Πόντος) διέφεραν από περιοχή σε πε- ριοχή και ομοιομορφία ήταν αυ- τές που μαζί με τους γλωσσι- κούς ιδιωματισμούς χαρακτηρί- ζαν τους πόντιους προγόνους μας, σε Τραπεζούντιους, Ισ- νταίους, Κρεμαίους κ.λ.π.

Λογικό, λοιπόν, θα ήταν το γεγονός να έχουν οι ποντιακές στολές και εδώ μικροδιαφορές, όχι όμως μεγάλες.

Οι αυτοσχεδιασμοί και τα πράκτορα ραψήματα, σε ό,τι αφορά τουλάχιστον τις ποντα- κές στολές των χορευτικών συ- κροτημάτων, δεν έχουν κομ- μιά απολύτως θέση στην παρά- δοσή μας.

Η Διοίκηση της Ε.Λ. Βέροιας προβληματίστηκε και συνεχίζει να προβληματίζεται πάνω στο θέμα αυτό, που το θεωρεί μέ- ζον πρόβλημα της ύπαρξης του ποντιακού στοιχείου.

Τον Φεβρουάριο του 1992 με

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΤΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΠΟΝΤΙΑΚΩΝ ΣΩΜΑΤΕΙΩΝ ΝΟΤΙΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Οι ποντιακοί χοροί και η μου- σική αποτελούν πολύτιμο στοι- κείο της κληρονομιάς μας. Δυ- στυχώς στην πορεία των 70 χρόνων ο μεγαλύτερος αριθ- μός από αυτά (30 χοροί από τους 50) "εξοστράκων" και κιν- δυνεύουν να καθούν για πάντα.

Η Ομοσπονδία Ποντιακών Σωματείων Νότιας Ελλάδας, εκ- κτιμώντας ότι η εξέλιξη αυτή θα οδηγούσε σε σκωπτηρισμό του πολλαπλού μας, αποφάσι- σε να παρέμβει ώστε να διασώ- σει, να αναβιώσει και να διαδό- σει τον ανεπαρόληπτο αυτό πλούτο. Με υλικό το οποίο ο- ζιέπαινα συμποτριώτες μας επί χρόνια κατέγραψαν σε βιντεο- ταινίες, όπου άτομα πρώτης γε- νιάς με βιώματα από τον Πόντο χορεύουν με μοναδικό τρόπο τους χορούς μας. Ξεκινήσαμε την προσπάθεια.

Από το Νοέμβριο του 1992 άρχισε σειρά σεμιναρίων στο ο- ποία συμμετέχουν οι κοροδιδά- σκαλοι και οι πρωτοχορευτές των συλλόγων.

Το πρόγραμμα περιλαμβάνει: α) θεωρητική κατάρτιση για τους χορούς, τη μουσική, την ενδυμασία, την ιστορία

πρωτοβουλία της τότε Διοί- κησης της Λέσχης μας και με πολ- λούς προσκεκλημένους έγινε μία εκδήλωση με θέμα: "Πο- ντιακή Παραδοσιακή Μουσική και Χορός". Στην τοπική αυτή εκδήλωση που ήταν και το ξε- κίνημα αυτής της προσπάθειας, ειπώθηκαν πολλά ενδιαφέρο- ντα και μέσα από αυτά βγήκαν κάποια συμπεράσματα.

Ένα από αυτά, το βασικότερο ίσως ήταν το ότι επιβλήθηκαν στο μέλλον να γίνουν και άλ- λες συναντήσεις - εκδηλώσεις σε τοπικό και πανελλήνιο ακό- μη επίπεδο, με καλύτερη οργά- νωση και προετοιμασμένους ο- μιητές, για να μελετηθεί σε βάθος το όλο θέμα και να πα- ρθούν αποφάσεις.

Στις συναντήσεις αυτές που κατά την άποψή μου πρέπει να γίνουν πολλές, πρέπει να κλη- θούν και να πάρουν μέρος: 1) Ενδυματολόγοι που να ασχο- λούνται με τα ποντιακά πράγ- ματα, 2) Χοροδιδάσκαλοι πο- ντιακών συγκροτημάτων και χορευτές με πείρα, 3) Μουσικοί και γενικά καλλιτέχνες της πο- ντιακής μουσικής, 4) Κοινωνιο- λόγοι, 5) Ιστορικοί και εκπρό- σωποι συλλογικών φορέων με σκοπό την ανταλλαγή απόψεων και απόψεων.

Πριν κλείσω το μικρό αυτό κείμενο θα ήθελα να αναφε- ρώ στον χαρακτηρισμό: "Παρά- δοση είναι ό,τι αντέχει στο χρό- νο" και το οποίο χρησιμοποιήσα για να πώ ότι τον δανειστικά από την περιανή εκδήλωση και την εμπνεσία που έδωσε ο φί- λος Σάββας Μαυρίδης καθηγη- τής της Κοινωνιολογίας, όταν αναγκάστηκε να δώσει μία ερ- μηνεία στην λέξη παράδοση κατά την τοποθέτησή του.

Αφήνω ανοικτό το όλο θέμα και δεσμευόμαι να επανέλθω όταν το θέμα της οργάνωσης μιας δεύτερης εκδήλωσης συ- ζητηθεί στο Δ.Σ. της Λέσχης μας και παρθεί μία κάποια σχετική απόφαση για την ημερομηνία πραγματοποίησής της.

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΤΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΠΟΝΤΙΑΚΩΝ ΣΩΜΑΤΕΙΩΝ ΝΟΤΙΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Βί Προβλήτη βιντεοταινίας με χορευτές γερνόντους, γερνόντα- σες

γί Εφαρμογή των χορών από τους συμμετέχοντες

Το σεμινάριο θα συνεχιστούν έως ότου ολοκληρωθεί το έργο αυτό

Παράλληλα προχωράμε στην παραγωγή ενός δημοσι- τεσσάρων (4) δίσκων και δύο (2) βιντεοταινιών όπου θα κα- ταγραφεί, αποκελιστικά με πα- ραδοσιακά όργανα, όλη η πο- ντιακή χορευτική μουσική και οι χοροί όπως αυτοί παρουσιάζο- νται από τους γερνόντες και ό- πως αποδίδονται από τους συμ- μετέχοντες στο σεμινάριο.

Την Κυριακή 7 Μαρτίου 1993 κλείνει ο πρώτος κύκλος των σεμιναρίων και με την ευκαιρία αυτή θ' ακολουθήσει δεξίωση για τους συμμετέχοντες σ' αυ- τώ.

Θα είναι μεγάλη χαρά για μας να βρεθείτε κοντά μας, γ' αφο- λογήσετε την προσπάθειά μας και να μας ενθαρρύνετε αν κρέ- νετε ότι αξίζει.

Αίθουσα Σιδηρού Ποντίων "Αργοναύτες - Κορινθιοί", Δο- βάνη 10 και Δαφνίου - Κολλί- θέα, ώρες 3.30 - 5.00 μ.μ.

Επιστολές από την ξενιτιά

Βιέννη 12-2-1993

Αγαπητοί μου συμπατριώτες, λέγομαι Γαλαρά Κούλα και μένω εδώ και πολλά χρόνια στη Βιέννη της Αυστρίας.

Ο λόγος για τον οποίο σας γράφω είναι ότι πριν λίγες μέ- ρες έφτασε στα χέρια μου η εφημερίδα ο "Αργοναύτης", την οποία στείλατε στον Σιδη- λογό μας τον ΞΕΝΙΤΕΑ Ποντίων Βιέννης του οποίου είμαι και τα- μίας. Την εδάβασα με συγκίνη- ση, διότι για μένα είναι ένα δι- ηνή μήνυμα. Πρώτον γιατί είναι κάτι από την μητέρα πατρίδα Ελλάδα και δεύτερον είναι κάτι από την γενέτειρά μου πόλη, την Βέροια.

Θα χαίρομαι πολύ αν μου στείλατε την εφημερίδα στην ύσταση που σας γράφω παρα- κάτω. Σας στέλνω λοιπόν το ποσό των 3.000 δραχ. για μία

μικρή ενίσχυση στην εφημερί- δα σας, ελπίζοντα πως θα μου δώσετε την χαρά στέλνοντάς την.

Σε περίπτωση που θα θέλατε να σταθούν τα χρήματα με ε- πιταγή γράψτε μου για να το έχω υπόψη για την επόμενη φορά.

Σας χαιρετώ, λοιπόν, με την ελπίδα πως θα μάθω σύντομα νέα σας, από την ωραία μας πατρίδα.

Με πατριωτικούς χαιρετι- σμούς και ευχές για καλές επι- τυχίες σε κάθε προσπάθειά σας για τον Ποντιακό Ελληνισμό.

Κούλα Γαλαρά
Υ.Γ.: Η ύστασή μου είναι:
KULA GALAMAS
FASANG 43/1/6/
1030 WIEN
AUSTRIA

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Η ΕΛΑΒ ευχαριστεί και δημόσια την κ. Κυριακή Τριανταφυλλίδου και το γιό της Νικόλαο για την προσφορά του χρηματικού ποσού των 100.000 δραχ. υπέρ της ανέγερσης του Πνευματικού Κέν- τρου, στη μνήμη του αείμνηστου συζύγου και πατέρα Κωνσταντίνου Τριανταφυλλίδη. Αιώνιας είναι η μνήμη του αξέχαστου ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΟΥ.

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

Ο "Αργοναύτης" με χαρά θα φιλοξενεί την παρουσίαση βιβλίων και περιοδικών που αφορούν τον Πόντο.

Οι ενδιαφερόμενοι παρακαλούνται να στέλνουν ένα αντίτυπο του βιβλίου ή του περιοδικού τους για τον παραπάνω σκοπό.

ΦΙΛΟΠΟΝΤΙΑΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

του Ανδρέα Εθ. Ταταρίδη

Δεν θέλω σε κομμάτι περίπτωση να νομίζει ότι μονοκλασά τον όρο ποντιακά, αλλά πάντως και δεν μπορώ να κρύψω ότι κώνω ό,τι μπορώ για να αποδείξω την αγάπη και την προσήλωσή μου προς ό,τι αναφέρεται στον Πόντο και τους Ποντίους!

Επί παραδείγματι κυνηγώ, σαν... λαγωνικό, και ψάχνω στον τύπο (ημερήσιο και περιοδικό) να βρω κάτι που να γράφεται για "μας", να το αποδείξω για το αρχείο μου και να το δημοσιοποιήσω, αν πράγματι προσφέρεται αυτό το "κάτι" για δημοσιοποίηση!

Στο τ. 55 Σεπτ. 1992 του θαυμασίου περιοδικού "Πολυτέκνη οικογένεια", το οποίο είναι δημοσιογραφικό όργανο της Πανελληνίας Ένωσης Φίλων των Πολυτέκνων και διανέμεται δωρεάν από τους Ι. Νοούς όλης της χώρας, αλλά και αποστέλλεται επίσης ΔΑΡΕΑΝ σε πολλούς χιλιάδες πολιτών μας, δημοσιεύεται ένα ωραιότατο φιλοποντιακό κείμενο, εξ απορρομής μιας πολυτέκνης οικογένειας, του πόνητου Ευγενίου και Βαλεντίνας από την τ. Σοβιετική Ένωση.

Στο τεύχος αυτό, λοιπόν, αφού στο εξωφυλλό του υπάρχει οσηφαντικός τίτλος: "ΕΔΩ: αξιοθαύμαστοι Έλληνο - Πόντιοι πρόσφυγες..." παραθέτει την φωτογραφία της οικογένειας Ευγενίου και Βαλεντίνας Μωυσιδίδη με τα 7 παιδιά της και στην 3η σελίδα το "κύριο" άρθρο του περιοδικού παρουσιάζει με οικειοθελώς λόγια την εν λόγω οικογένεια κι ακολουθεί ποίημα στα ποιντικά του κ. Παν. Τανιμανίδη, του λογίου Προέδρου της "Παναγίας Σουμελά".

Το κείμενο (άρθρο και ποίημα) είναι τα εξής:

Είναι Έλληνοπόντιοι, καταγόμενοι από την Τραπεζούντα και ήρθαν στην Ελλάδα τον Οκτώβριο του 1990. "Γιατί ήρθατε στην Ελλάδα;" τους ρώτησαμε, έτσι δοκιμαστικά, γιατί γνωρίζαμε την απάντηση, που ήταν το νόημα του ποιήματος της σελ. 3: "Για την Πατρίδα και για τα παιδιά μας, να ζήσουν σ' αυτήν ελεύθερα, να φταρύνουν το θεό τους ελεύθερα και να μορφωθούν ελληνικά!".

Προτίμησαν μία επαρκή πόλη της Δράμας, γιατί τους είπαν ότι προσωρινά (!) θα τους έδιναν σπίτι από τα "κλεισμένα" ακατοίκτα, που όμως είναι... ερείπιο και "υπό κατεδάφιση"! Δεν τους δόθηκε καμμία χρηματική βοήθεια, ούτε για να φτιάξουν το σπίτι - ερείπιο, ούτε

για να συντηρηθούν ωςότου βρουν - αν βρουν - δουλειά, όπως και δεν βρήκαν δύο χρόνια τώρα! Ο πατέρας είναι οδοντίατρος, αλλά ακόμη δεν του έχουν αναγνωρίσει το πτυχίο του. Το πως ζούν, μόνο ο θεός και η ψυχή τους το ξέρουν. Όλα στενά και στερημένα. Παίρνουν τώρα τελευταία μόνο το πολυτεκνικό επίδομα, 56.000 το δίμηνο (28.000 το μήνα και για τα 7 παιδιά). Αλλά πνίγουν τον πόνο τους και το παράπονό τους για της "νοσταλγίας όρομαν (=όραμα), δύναμι τρανόν"! (Βλ. σελ. 3, 24). Εστω κι αν το βρήκαν και το ζουν πολύ διαφορετικά απ' ό,τι οραματίζονταν...

Κουράγιο, φίλοι μας ακριβοί. Για σας θα έρθουν καλύτερες μέρες, επειδή δεν έχετε μάθει να τις περιμένετε από τους άλλους και μάλλον από κάποιους τους οποίους ποζιτικώς, αλλά από τον ιδρώτα σας τον τίμιο και την πίστη σας στα αιώνια Έλληνορθόδοξα Ιδιανικά.

Η Ελλάδα είναι η ψή μ' (ψυχή μου)

Σ' ό Ρουσιάν εγεννέθα Έλληνας τ' άντα φορά, 'ς σ'ν Ελλάδα πως ευρέθα ξάι πα Ξ' ερωτά...

Πρόσφυγας 'ς σα Ξένας στράτας

με τα τέσσερα μωρά την Ελλάδα αραεύω, μ' ομομένο ξέω κα'.

Εφύγαμε ας σ' Ρουσιάν για τ' Ελλάδας τ' όνομα, εφύγαμε ας σ'ν Ξεθριάν, μ' έναν όρομαν.

Είπαν εμάς, πού θα πάτε; 'Σ σ'ν Ελλάδαν ντο θ' εφτάτες;

να δουλείας, να οσπίτα, να ελπίδα σου να χάτε. Νοσταλγίας όρομαν δύναμι τρανόν.

'Σ σ'ν Ελλάδαν ας περνίζω τον θεόν να ποδεδίζω.

Η Ελλάδα εν' το ψυόμο μ' η καρδιά μ', η ζωή μ'.

Εκεί θέλω ν' αποθάω, ν' αποπέταν η ψή μ'.

Παν. Γ. Τανιμανίδης

Στίχοι: Ξάι πα = Ξοναείνω, μ' ερωτάς = μη μ' ερωτάς, αραεύω = γυρεύω, όρομαν = όρομα, ντό θ' εφτάτες = τί θα κάμετε, νιά = ούτε, ποδεδίζω = παρακαλώ, το ψυόμο μ' = η ψυχή μου, ν' αποπέταν η ψή μ' = να πετάξει η ψυχή μου, ν' αναποθεί.

Αλλά το φιλοποντιακό πνεύμα και η φιλοποντιακή διάθεση και αγάπη δείχνεται πιά απλόχερα στις σελ. 24 και 25 του εν

νοπρεπέστατοι και Χριστιανοί - Ορθόδοξοι πηγαίοι και αυθεντικοί, παραδοσιακοί! Γι' αυτό υπήρξαν και παραμένουν μέταλλο γνήσιο και ανέκδοτο, παρόλο που ξεριζώθηκαν και ταλαιπωρήθηκαν, αλλά και ταλαιπωρούνται τόσο πολύ. Είναι ευγενείς, ευγνώμονες, ολιγαρκείς, εργατικοί, δημιουργικοί, ωραίοι και υπέροχοι!

Και όμως η Ελληνική Πολιτεία - Μητρώια των Πολυτέκνων και των Προσφύγων αλλά και μόνο τους δέχεται και τους ανέχεται. Ειδική κρατική υπηρεσία γι' αυτούς, κάποιο αρχικό επίδομα ούτε υπάρχουν ούτε προβλέπονται, τουλάχιστον στην πράξη. Ο,τι έκαναν και κάνουν γι' αυτούς οι προσηγένες στην καταφυγή τους στην Ελλάδα και από μόνοι τους αποκταστημένοι Έλληνο - Πόντιοι, οι συγγενείς ή γνώριμοί τους, καθώς και ο φιλόξενος απλός ελληνικός λαός, οι γείτονές τους, όπου εγκαθίστανται, οι εντορίες και οι φιλοφρονικοί σύλλογοι.

Να προσθέσουμε μήπως ότι γι' αυτούς τους πολυπλήθους Έλληνο - Ποντίους Πολυτέκνους έχουν χρέος και οι γηγενείς Έλληνες πολυτέκνοι να τους συμπαριστάνται με κάθε τρόπο, ακόμη και από το υστέρημά τους, καθώς πρωτοέρχονται; Το υπεραξίζουν.

ΑΣΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ

ΚΡΩΜΝΗ

Η Κρώμη ήταν από τις πιο αρχαίες παραλιακές πόλεις του Πόντου. Αναφέρεται και από τον Όμηρο.

Από το 300 π.Χ. άρχισε ο εξελληνισμός της.

Η πόλη έκοβε δικά της νομίσματα και εξελίχθηκε σε εμπορικό κέντρο. Στους νεώτερους χρόνους έπεσε σε παρακμή.

Την Κρώμη σαν πολιτεία την αποτελούσαν οι συνοικισμοί των Φραγκάντων, Μαντσάντων, Σαμανάντων, Παπαδάντων, Κουτσοπάντων, Γεράντων, Τσαχμανάντων, Κωδωνάντων, Σαράντων κ.α.

Ενισχύετε το Πνευματικό μας Κέντρο

Αγαπητοί μου συμπρωταίτες και αναγνώστες του "Αργοναύτη".

Πρέπει να συνειδητοποιήσουμε, όλοι, οι Πόντιοι και φιλοπόντιοι, ότι είναι "θέμα τιμής" να προχωρήσουν σοβαρά οι εργασίες ανέγερσης του Πνευματικού Κέντρου της Ευξεινού Λέσχης Βέροιας, το οποίο θα αποτελέσει (όταν θα λειτουργήσει με όλα τα τμήματά του) μια πολιτιστική κυψέλη του Ποντιακού Ελληνισμού, όπως η Παναγία Σουμελά είναι το Θρησκευτικό μας κέντρο. Χρειάζεται, όμως, να "ανασκουμπωθούμε" όλοι - όλες,

ώστε να εξοικονομηθούν σοβαρά ποσά.

Ενας τρόπος να προσφέρουμε στη Λέσχη (για το Πνευματικό Κέντρο) όσα ποσά επιθυμούμε να δώσουμε, π.χ. αντί στεφανιών σε κηδείες κ.λ.π. συγγενών και φίλων μας. Ετσι, τα ονοματεπώνυμα θα γραφούν και στο ειδικό βιβλίο, που αργότερα θα κυκλοφορήσει και τυπωμένο, με το χρονικό της ανέγερσης του Πνευματικού Κέντρου. Ας σημειωθεί δε ότι για όλες τις δωρεές θα δίδονται ισόποσες αποδείξεις, ώστε τα σχετικά ποσά να εκπλίνονται στις φορολογικές δηλώσεις.

ΠΑΡΑΚΛΗΣΗ

Ο "Αργοναύτης" ως γνωστόν εκδίδεται από την Ευξεινο Λέσχη Βέροιας για μη κερδοσκοπικούς λόγους, αλλά για πνευματική ανιστόρηση της λαογραφίας και της πολιτιστικής μας παράδοσης.

Είναι, λοιπόν, απαραίτητο, για την ασταμάτητη και απρόσκοπτη πλεύση του να αναανεώσουμε τις συνδρομές μας έγκαιρα και ακόμα να γράψουμε νέους συνδρομητές.

ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΟΙ (Αλεξανδρινοί) - ΡΩΜΑΙΚΟΙ ΧΡΟΝΟΙ

Απόσπασμα από το βιβλίο του κ. Πολύκαρπου Α. Τατλακίδη "Ελληνική γη, η γη της Μακεδονίας":

Δύο σημαντικά γεγονότα ανέδειξαν τον Μ. Αλέξανδρο κυρίαρχο της Ελλάδας ολόκληρης και του αχανούς Περσικού κράτους. Αυτά αναφέρονται από τον ιστορικό Αρριανό σε αντιστοίχα χωρία. Το πρώτο (Αρρ. Αν. ΙΧ, 6): "... και ο φόνος ο πολυής οια δ' εξ ομοφύλων τε και παλαιάς απεχθείας επεξιδύτων...", που αναφέρεται στην καταστροφή των Θηβών το 335 π.Χ. όπου τονίζει το φοβερό φονικό που επακολούθησε την Αίθωρα της θήβας και βίβω της παλιάς έκθρας των επισημεμένων, αλλά ιδιαίτερα επειδή προέρχεται από "ομόφυλους", από αδελφούς. Αν ο Μ. Αλέξανδρος δεν ήταν Έλληνας, γιατί τονίζει το "ομόφυλων"; ποιος ο λόγος της χρήσης αυτής της λέξης; Πού στηρίζονται οι κάηλοι της ιστορίας των Μακεδόνων Σκοπιανοί και χρησιμοποιούν το όνομα του Μ. Αλεξάνδρου; Μετά το γεγονός αυτό γίνεται ηγέτης των Ελλήνων και εκστρατεύει κατά των Περσών.

Το δεύτερο (Αρρ.Αν. ΧΙΥ, 4) που αναφέρεται σε επιστολή που έστειλε ο Μ. Αλέξανδρος προς το Δαρείο που παραπονιόταν στον Μ. Αλέξανδρο, γιατί καταργεί τη βασιλεία του ο Αλέξανδρος τονίζει: "Οι υμέτεροι πρόγονοι εθθόντες εις Μακεδονία και εις την άθλην Ελλάδα κακώς εποίησαν ημάς, ουδέν προδικημένοι εγώ δε των Ελλήνων ηγεμών κατασταθείς και τιμωρήσασθαι βουθόμενος Πέρσας διέβην εις την Ασία, υπαρξάντων υμών...". Ο Μ. Αλέξανδρος τονίζει και δω ότι οι Πέρσες αφού ήλθαν στη Μακεδονία και την άθλη Ελλάδα προξένησαν καταστροφές, χωρίς κανένα λόγο. Αν κύριοι Σκοπιανοί ο Μ. Αλέξανδρος δεν ήταν Έλληνας θα τονίζει τη Μακεδονία και την άθλη Ελλάδα; Επρεπε η αντωνυμία "άθλη" να μην υπήρχε στο κείμενο. Το ότι η Μακεδονία είναι Ελληνική το τονίζει και ο Στράβων: "εστίν ουν Ελλός και η Μακεδονία...", φυσικά και άθλη συγγραφείς. Στο ίδιο χωρίο τονίζεται η μετοχή "κατασταθείς" που ελεύθερα μεταφράζοντάς την: αφού καθιερώθηκα, οριστικά ηγεμόνας των Ελλήνων (ηγεμών των Ελλήνων) έτσι θα εκφραζόταν αν δεν ήταν Έλληνας ο δορυκτάτορας της Ασίας; Από το συντακτικό γνωρίζουμε ότι ο όρος "των Ελλήνων" είναι γενική αντικειμενική και εξαρτάται από το "ηγεμών" (ηγούμενι τινός).

Ετσι ο Αλέξανδρος κυρίαρχος στην Ασία και το Ελληνικό πνεύμα, ο ελληνικός πολιτισμός διαδίδεται στους κατακτημένους λαούς. Ιδρύονται πόλεις με ελληνικά ονόματα: 70 περίπου Αλεξάνδριες, Βέροια, κοντά στο σημερινό Χαλέπι, Χαλκίδα, Λάρισα, Λευκάς, Αμφίπολις, Ευρωπός. Πολλές από αυτές δεν είναι πόλεις της Μακεδονίας, αλλά και των πελοποννησιακών της υπόλοιπης Ελλάδας.

Στις κατακτημένες περιοχές εγκαθίστανται Έλληνες απ' άθλη την Ελλάδα και έτσι διαμορφώνεται ο Γ' Ελληνικός αποικισμός. Αν ανιστόρητοι των Σκοπιών ο Αλέξανδρος δεν ήταν Έλληνας, γιατί να διέδιδε τον ελληνικό πολιτισμό και όχι των δικών σας προγόνων;

Μετά το θάνατό του που συνέβη το 323 π.Χ. ως το 30 π.Χ. που γίνεται κυρίαρχος του Ρωμαϊκού κράτους ο Οκταβιανός έχουμε τους ελληνιστικούς χρόνους ή Αλεξανδρινούς και ο πολιτισμός αυτών των χρόνων λέγεται ελληνιστικός και η τέχνη ελληνιστική. Αυτοί οι ιστορικοί και οι επιστήμονες όλο του κόσμου πάνω από δύο χιλιάδες χρόνια ονόμαζαν αυτή την περίοδο έτσι και σεις Σκοπιανοί που ήσασταν, μήπως κοιμόσασταν και σας κλέβανε το "κλέος"; οι Έλληνες και η οικουμενική άθλη; Είναι πολύ ήπιος πρό σημερα να τα ακούν αυτά οι πολιτισμένοι λαοί και οι επιστήμονές τους και να μη δυσανασχετούν, να μην ξεγεύονται, όχι από λόγους πολιτικούς, αλλά λόγους επιστημονικούς, λόγους αποκατάστασης της ιστορικής αλήθειας.

Αυτό το κράτος που δημιουργήθηκε από το Μ. Αλέξανδρο δεν ήταν δυνατό να μείνει ενωμένο μετά το θάνατό του το 323 π.Χ., έμελλε, όμως, να ζήσει βίο μακρό, αντίθετα από τη ζωή του ιδρυτή του. Ο Αλέξανδρος δεν άφησε διάδοχο του θρόνου του κανένα. Όταν ρωτήθηκε σε ποιόν αφήνει τη βασιλεία είπε: "τω άριστω προορώμω γαρ επιτάφιον μέγαν αγώνα γεννησόμενός μοι των φίλων".

Οι φαθαγγίτες Μακεδόνες μας είναι γνωστοί από τη στάση τους ενάντια στον Αλέξανδρο και στους οποίους απευθύνεται στα αρχαία ελληνικά: "απίτε, άπιτε" που θα πεί φύγετε, φύγετε.

Αλήθεια αυτό το ρήμα το αρκαίο πως το κατανοούσαν οι στρατιώτες του Μακεδόνες; Αν ήταν Σκοπιανοί έπρεπε να τους μιλήσει στη γλώσσα τους, στη γλώσσα σας κύριοι, ή μήπως δεν βρισκόσασταν σ' αυτό το χώρο τότε; Αυτοί οι φαθαγγίτες Μακεδόνες δεν δέχτηκαν το γί του Μ. Αλεξάνδρου ως διάδοχο του θρόνου, ενώ όλοι οι άθλοι δέχονταν ξέρετε γιατί; Γιατί προέρχονταν από μητέρα βάρβαρη την Περιοίδα Ρωξάνη, ενώ τον Μ. Αλέξανδρο που είχε μητέρα την Ολυμπιάδα δεν έχουν κανένα λόγο να μην τον δεχθούν.

Το 322 π.Χ. έρχεται το τέλος του Δημοσθένη, του αντιστάτου των Μακεδόνων. Οι Αθηναίοι το 280 π.Χ. του σπίνουν χάλκινο ανδριάντα με επιγραφή: "είπερ ίσθη γνώμη ρώμη, Δημόσθενες, είχες ούνοτ' άν Ελλήνων ήρξεν Αρης Μακεδών".

Ο τίτλος που δίνεται στον Αλέξανδρο από τους Αθηναίους, "Αρης" και η ηγεσία που πήρε τους Έλληνων μαρτυρούν πιστικά την ελληνικότητά του. Τώρα οι Αθηναίοι είναι χρονικά μακριά από τους ανταγωνισμούς μεταξύ των Μακεδόνων και των άλλων Ελλήνων, ιδιαίτερα των Αθηναίων.

Μετά από πολυετείς συγκρούσεις των διαδόχων, φτάνουμε στην τελική σύγκρουση της Ιψού το 301 π.Χ. και οριστικά η μεγάλη αυτή Αυτοκρατορία διαμελίζεται. Τα κράτη που δημιουργούνται Ελληνιστικά και είναι αυτοτελή. Και μόνη

αυτή η ονομασία μας λέει πολλά. Σε περιοχή κανενός απ' αυτά τα κράτη δεν βρίσκονται τα Σκόπια. Το 275 π.Χ. και η περιοχή των Παιόνων υπάγεται στο κράτος των Μακεδόνων και ιδρύεται η πόλη Ανταγόνη, νότια των Στόβων, όπως μαρτυρείται από τους πίνακες των Αμφικτυονίων. Βορειότερα αυτών των περιοχών ζουν οι Δάρδανοι, όπου βρίσκεται και η πόλη των Σκοπιών και όπως πολύ σωστά παρατηρεί ο καθηγητής Φάνης Κακριδής (εφημ. "Το Βήμα" 9-2-1992) προς αυτούς οφείθουν να αναζητήσουν τους προγόνους τους, αν φυσικά ζούσαν εκεί τότε!!! Ο Δίων Κάσιος παρ. 57,3 αναφέρει: "Δάρδανοι την πρόσορον σφίσην (γειτονική) Μακεδονίαν εκακούργον οικούσι δ' ούτοι υπέρ τε Ιλλυριών και Μακεδόνων". Οι Δάρδανοι λοιπόν που κατοικούσαν και τους Ιλλυριούς και τους Μακεδόνες.

Η πόλη Σκούπι (Scorpe = uskub) αναπτύχθηκε εκείνα τα χρόνια σε μητρόπολη της Δαρδανίας όπως πάλι αναφέρει ο Φάνης Κακριδής στο ίδιο άρθρο. Οι Δάρδανοι είναι Ιλλυρικό έθνος.

Στα ελληνιστικά αυτά κράτη διαδίδονται τα ελληνικά έθιμα, η ελληνική θρησκεία, τέχνη, η γλώσσα, οι ελληνικές συνήθειες, η μουσική.

ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ

Νεανικοί Παλμοί

Περώνα σσ'ν στράταν ας ατέν θέλω να λέπω. Θα έρχουμαι έναν βραδύν θα πέρω σε φεύω.

Είκεν μαύρα τα μαλλία και καλόν είκεν καρδίαν. Είκεν πράσινα ματόπα δύο έμορφα κειθόπα...

Αγαλώ σε, αγαλώ σε σα ματόπα απέσ' τερώ σε εντρέπουμαι να λέγωσα κορτσόπο μ' ντ' αγαλώ σε.

Ετονα πολλά ψηλέσα έμορφος και παθαλέσα. Εσέγκεν τρανόν φωτιαν έκαψεν τ' εμά τα ψύα.

Λίζα Χατζηγεωργίου

Στίχοι για την Ειρήνη

Ειρήνη κράζει ο νιός Ειρήνη και ο γέρος. Ω! Τί όνομα γλυκό τ' ακούσ σε κάθε μέρος

Όλοι το ίδιο είμαστε σε τούτο τον κόσμο. Ειρήνη μόνη δεν έρχεται χωρίς κανένα κόπο.

Ειρήνη, που λουδι ανοιξιάτικο με ευωδιά και χάρη. Νάχει κανείς δεν μπορεί σαν το δικό της κάηλη.

Νικόλαος Βασιλειάδης

Ειρήνη κράζει ο νιός Ειρήνη και ο γέρος. Ω! Τί όνομα γλυκό τ' ακούσ σε κάθε μέρος

Όλοι το ίδιο είμαστε σε τούτο τον κόσμο. Ειρήνη μόνη δεν έρχεται χωρίς κανένα κόπο.

Ειρήνη, που λουδι ανοιξιάτικο με ευωδιά και χάρη. Νάχει κανείς δεν μπορεί σαν το δικό της κάηλη.

Νικόλαος Βασιλειάδης